

Mai taevast varjutasid sääsed ja rahe

INGMAR MUUSIKUS

Lund, lõrtsi, rahet, äikest ja päikest – selline põnev kuu on mai.

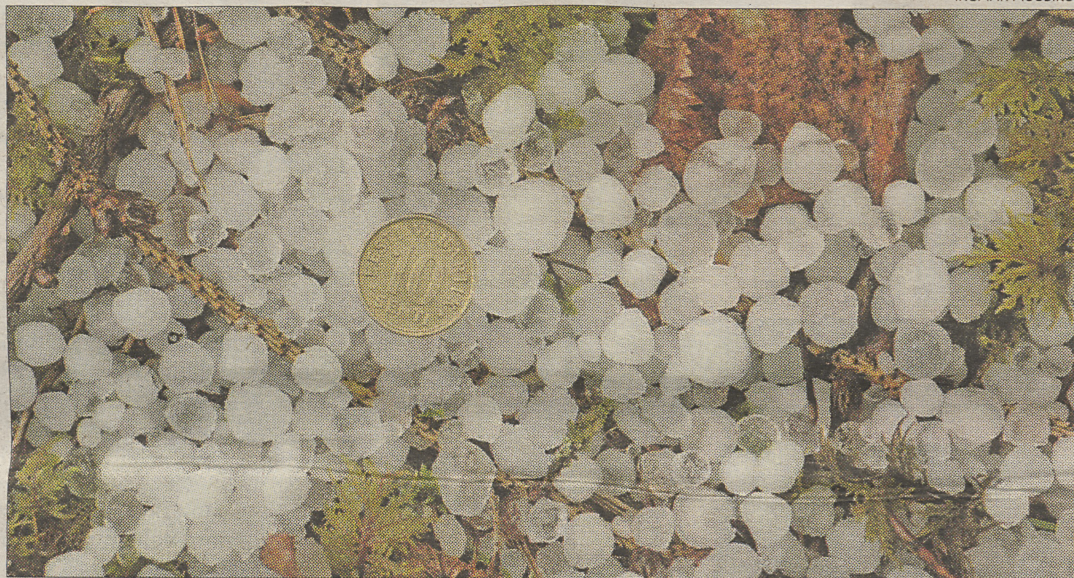
Läbi aegade oleme mais saanud tunda nii parajat külma, troopilist kuuma, põuda kui üleujutusi, lund, lõrtsi, päikest ja äikest.

Tagantjärele mõeldes polnud tänavusel lehekuul viga midagi: kui algul sadaski lõrtsi ja veidi ka lund, siis mitte nii palju nagu mõnel varasemal aastal. Ehk mäleta, kuidas 1975. aasta 29. mail oli suur osa Eestist kuni paarikümnesentimeetrise lumekihi all.

Soe ja niiske mai

Tänavu aga peeti 1. mail – kevadpühal, tööraha solidaarsuse päeval – Eestis kapitalistlikku laupäevakut. Ilm oli jahe, tuul viinge, maksimaalsed soojanäidud küündisid Võrus 16, saartel 12 kraadini. Kuu kõige külmem hommik oli 3. mail, kui Kuusikul mõõdeti õhus 3,5 miinuskraadi.

Kogu esimese dekaadi valitses tüüpiline varakevadine ilm: Lõuna-Eesti ning ranniku vahel püsisid suured temperatuurikontarastid. Näiteks 8. mail, roheliste rattaretke ajal, oli Võrus päris südasuvine soojus (25,8°), samal ajal Paldiski elanikud lõdisesid 4,7 kraadises jaheduses. Retkeliste laagrit Laiusel räsisisid kõvasti äikeseaegsed tuuleliid.

23. mail läks Tudu lähedal äikesevihm üle raherajuks.

12. mail saabus kauaoodatud suvi, võiks öelda isegi südasuvi (keskmised temperatuurid üle 15°) vähemalt mandrile. Pärnus kerkis õhusoe 14. kuupäeval juba 28,1 kraadini. Lõunas soojenes järvevesi 21 kraadini!

Näha sai päikest ja kuulda äikest. Minu kauaaegne korrespondent Kambjast Salme Kangur teatas kõvast rahest mitmel pool. Vihma sadas kuidas kusagil: Viljandis ja Vilsandil 4–5 mm, Jõhvis 39 mm (3,4 korda üle dekaadi normi). Ühe vihmahoo järel olevat kartulipõllud Kambjas olnud siledad nagu asfaldväljakud.

Kevadine “sügis”, vähemalt tundus see nii, saabus 24. mail, kui ilm keeras jaheduse poole.

Kokkuvõtteks arutati EMHIs mai keskmiseks õhutemperatuuriks 11,4° (norm 10,1°), sademeid tuli 59,1 mm (norm 41 mm). Kõige soojem paik oli Võru (13,2°), külmem Ristna (9,1°), vihmaseim koht Jõhvi (96 mm ehk 233% normist), kõige kuivem aga Vilsandi (41 mm, 82%).

Kui aprillist jäi meelde Islandi tuhapilvedega seonduv, siis mais varjutasid sinse kandi elanike taevast sääsepilved. Viima-

sed olid muidugi hullemad, sest kui kõrgel hõljuv tuhk häiris vaid reisijaid, siis kohalikud pinisejad tegid kõigi elu raskeks.

Ilmast mujal...

Suuremat tuska valmistasid paduvihmad Lõuna-Poolas ja Tšehhis, uputused ähvardasid isegi Varssavit. Evakueeriti kümneid tuhandeid inimesi. Poola peaminister Donald Tuski valitsus palus ELilt hädaabi, sest kahjud ületavat juba kahte miljardit eurot.

Mitu tsaariaegset soojarekordit ületati 13. mai kuumalaine

ajal (näiteks on Peterburi uueks tipptulemuseks 27,5°, Komis Sõktõvkaris 29°).

Kolumbias sai välgutabamusest surma kolm palverändurit, ligi 70 vigastada. Tugevates äikesetormides Bangladeshis hukkus 12, kõrvetada sai 30 inimest.

Saksamaal hukkus tornaado murtud puu all väike tüdruk.

Eyafjallajökulli vulkaan tegi puhkepausi, Katla all aga hakkas midagi podisema. Inimesed, olge valvsad!

...ja muiste

1910. aasta lehekuu oli soe ja niiske (Tartus 12,4° ja 61 mm).

Lehtedes kirjutati ilmast:

Kuiva põua ilm on meil, nagu Peterburi pääobservatooriumist teatatakse, kuni suve hakatuse ni oodata.

Tartust. Rahe- ja vihmasadu on paljudele elukorteritele kahju teinud. Nii näituseks oli Karlova ja Aida uulitsani suur veevool, et ta ühte vürtsipoodi sisse tungis, jahukotid ja muu kraami, mis põrandal seisivad, läbi leotas. Ühe kooli majahoidja korteris on vesi 4 jalga sügav olnud.

Lõuna ajal lõi pikne “Tivoli” vabriku hoovi pääl päähoone juurde sisse. Lööb oli nii äge, et suur hulk teed sisse varises.